

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра садово-паркового господарства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми
 І.М. Пушка

«01» 09 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Луківництво і газони

Освітній рівень: перший (бакалаврський)
Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»
Спеціальність: 206 «Садово-паркове господарство»
Освітня програма: «Садово-паркове господарство»
Факультет: Лісового і садово-паркового господарства

Умань – 2022 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Луківництво та газони» для здобувачів вищої освіти спеціальності 206 «Садово-паркове господарство». Освітньої програми «Садово-паркове господарство» – ОР «бакалавр» Умань: Уманський НУС, 2022. 15 с. 2

Розробник: Шутко Сергій Сергійович, канд. с.-г. наук, викладач

Шутко С.С.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри садово-паркового господарства

Протокол № 1 від “30” серпня 2022 року

Завідувач кафедри

Садово-паркового господарства

Величко Ю.А.
(підпис)

"30" серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією Уманського національного університету садівництва факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол від “1” вересня 2022 року № 1

Голова
Шемякін М.В.
(підпис)

“01” вересня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – ECTS – 5	Галузь знань 20 аграрні науки та продовольство	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність 206 садово-паркове господарство	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		3-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: курсова робота		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		6-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; Самостійної роботи студента — 5	Освітній ступінь: бакалавр <u>ОПП «Садово-паркове господарство»</u>	36 год.	8
		Практичні	
		34 год.	6
		Самостійна робота	
		80 год.	136
	Вид контролю: іспит, курсова робота		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – є теоретична та практична підготовка навиків агротехніки будівництва та експлуатації газонів, як одного з важливих елементів садово-паркового пейзажу.

Завдання дисципліни полягає в формуванні у студентів теоретичних знань та відповідних практичних навичок в галузі біології, екології та фітоценології газонних культур та фітоценозів, проектних, будівельних та експлуатаційних робіт при створенні, формуванні та експлуатації газонної дернини в умовах впливу негативних факторів навколишнього природного середовища.

Процес навчання базується на досягненнях сучасної науки та практики створення та експлуатації газонів.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні **оволодіти**:

- методами культур фітоценології газонів, як науки про основні закони розвитку та диференціації дерноутворюючих трав в залежності від географічного регіону та умов місцезростання;
- основними методами та способами створення та експлуатації газонів;
- методами підвищення біологічної і технічної стійкості дернового покриття до різного виду навантажень;

Вміти:

- проводити екологічну та експлуатаційну оцінку стану газонного травостою різного призначення в різних умовах місцезростання;
- розробляти проекти створення газонних травостоїв різного функціонального призначення, стійких до негативних факторів середовища;
- розробляти проекти реконструкції пошкоджених травостоїв з метою підвищення їх стійкості до різних типів навантажень;
- складати проект організації робіт з експлуатації газонів (включаючи технологічні карти) для забезпечення їх функціонального призначення.

В процесі вивчення дисципліни студент набуває наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, фітодизайні та флористиці, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності згідно освітньо-професійної програми:

- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою;
- ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК9. здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК10. прагнення до збереження навколишнього середовища;
- ЗК12. здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних

ЗК13. Уміння планувати та організовувати свою професійну діяльність.;

ЗК14. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові компетентності згідно освітньо-професійної програми:

СК1здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо);

СК2 здатність розмножувати та вирощувати посадковий матеріал декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті;

СК3 здатність проектувати, створювати й експлуатувати об'єкти садово-паркового господарства;

СК4здатність формувати й підтримувати в належному стані газонний покрив об'єктів садово-паркового господарства;

СК7здатність проектувати, створювати та експлуатувати компоненти рослинних угруповань на об'єктах садово-паркового господарства;

СК11здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.

У **структурно-логічній схемі** освітньої програми луківництво і газони викладається у шостому семестрі. Передують вивченню дисципліни ботаніка, фізіологія рослин, вступ до фаху, лікарські рослини. Дисципліни, які є логічним продовженням вивчення луківництва і газонів є ландшафтна архітектура, рекреаційне лісівництво, захист зелених насаджень, інвентаризація садово-паркових об'єктів, тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Використання газонів у сучасному ландшафтному дизайні.

Тема 1. Газони — наука про декоративне лукувництво.

Вступ.

1. Коротка історія виникнення газонів.
2. Фактори, що впливають на якість газонів (на прикладі газонів Англії).

Тема 2. Класифікація газонів.

1. Функціональна роль газонів
2. Класифікація газонів

Змістовий модуль 2. Дерноутворюючі газонні рослини.

Тема 3. Дерноутворюючі газонні злакові рослини.

1. Біологічні особливості газонних злаків.
2. Типи кущіння газонних злаків. Схеми кущіння трьох основних типів злаків, характеристика типів кущіння.

3. Основні типи злакових трав, що застосовуються для високоякісного дернового покриття декоративних і спортивних газонів.

4. Багаторічні бобові трави для газонів.
5. Газонні трави, що вирощують в інших країнах.

Тема 4. Дерноутворюючі ґрунтопокривні рослини.

1. Передумови використання та деякі еколого-біологічні особливості ґрунтопокривних рослин.

2. Багаторічні ґрунтопокривні рослини для задерніння.

Тема 5. Еколого-біологічні особливості газонних рослин в екстремальних умовах.

1. Фактори, які впливають на стан газонного культурфітоценозу в урбанізованому середовищі.

2. Витоптування — як важливий фактор розвитку міцного дернового покриття.

3. Особливості штучного поливу газонного покриття в умовах міста.

4. Скошування основний чинник регулювання структурно-функціональної організації газонного травостою.

5. Внесення добрив та гербіцидів.

6. Старіння дернини та інші фактори які впливають на якість газонного покриття в екстремальних умовах.

Модуль 2

Змістовий модуль 3. Агротехнічні особливості влаштування газонів.

Тема 6. Особливості створення газонного покриття різними методами.
(запрошений лектор голова пп Вербовичі, Шукан В.П.)

1. Біологічна і технічна оцінка якості дернового покриття.
2. Гідропосів газону.
3. Влаштування газону методом розкладки дернини.
4. Особливості технології створення рулонного газону.
5. Створення газонів з вегетативних частин злакових трав.
6. Газони для приміщень.

Тема 7. Агротехніка створення газону методом посіву газонних трав.

1. Переліки і недоліки методу створення газону посівом насіння.
2. Районування основних видів газонних трав для різних ґрунтово-кліматичних зон України.
3. Особливості підбору травосумішей для газонів різного функціонального призначення.
4. Основні етапи створення газону методом посіву насіння

Змістовий модуль 4. Агротехнічні особливості утримання газонів.

Тема 8. Система захисту газонів від шкідників та хвороб (Protection system lawns from pests and diseases)

1. Найпоширеніші шкідники газонів і міри боротьби з ними. Лишайники і водорості на газонах.(The most common pests of lawns and measures to combat them. Lichens and algae on lawns.)
2. Інструмент для догляду за газоном. Механізми для догляду за газоном.
(Tool for lawn care. Mechanisms for lawn care.)

Тема 9. Агротехнічні особливості утримання газонного покриття різного функціонального призначення.

1. Особливості стрижки газонів.
2. Особливості боротьби з бур'янами на газонах.
3. Аерація дернин та інші методи механічного обробітку ґрунту на газонах.
4. Коткування, землявання та інші агротехнічні прийоми утримування газонів.
5. Полив газонів.
6. Особливості удобрення газонів.
7. Особливості ремонту газонів.
8. Календарний план робіт по створенню і догляду за декоративним газоном.
9. Календарний план робіт по створенню і догляду за спортивним газоном.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 1

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	пр.	с.р.		л	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Використання газонів у сучасному ландшафтному дизайні								
Тема 1. Газони — наука про декоративне лукивництво.	14	2	2	10	5	-	-	5
Тема 2. Класифікація газонів. Сучасні тенденції використання газонних трав і суміші у складі ландшафтних композицій.	16	2	4	10	12	2	-	10
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	30	4	6	20	17	2	-	15
Змістовий модуль 2. Дерноутворюючі газонні рослини								
Тема 1. Дерноутворюючі газонні злакові рослини.	23	4	4	15	44	2	2	20
Тема 2. Дерноутворюючі ґрунтопокривні рослини.	16	2	4	10				20
Тема 3. Еколого-біологічні особливості газонних рослин в екстремальних умовах.	16	2	4	10	10	-	-	10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	55	8	12	35	54	2	2	50
Усього годин	85	12	18	55	71	4	2	65
Модуль 2								
Змістовий модуль 3. Агротехнічні особливості влаштування газонів								
Тема 1. Особливості створення газонного покриття різними методами. (запрошений лектор – голова пп Вербовичі, Шукан В.П.)	16	2	4	10	15	-	-	15
Тема 2. Агротехніка створення газону методом посіву газонних трав.	16	2	4	10	19	2	2	15

продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	32	4	8	20	34	2	2	30
Змістовий модуль 4. Агротехнічні особливості утримання газонів								
Тема 1. Система захисту Газонів від шкідників та хвороб (Protection system lawns from pests and diseases)	9	2	4	3	24	2	-	23
Тема 2. Агротехнічні особливості утримання газонного покриття різного функціонального призначення.	8	2	4	2	26		2	18
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	17	4	8	5	45	2	2	41
Усього годин	49	8	16	25	79	4	4	71
Разом	150	36	34	80	150	8	6	136

5. Теми практичних занять

№ п/п	Зміст заняття	Кількість годин	
1	2	3	
1	ЗМ 1. Ознайомлення з різними типами газонів	2	
2	ЗМ 1. Визначення особливостей корене- та пагоноутворення основних видів газонних трав.	4	
3	ЗМ 2. Ознайомлення з еколого-біологічними особливостями злакових дерноутворюючих рослин на різних мікрокліматичних ділянках.	4	
4	ЗМ 2. Дерноутворюючі (незлакові) газонні рослини. Ознайомлення з асортиментом рослин на колекційних ділянках дендропарку "Софіївка"	2	2
5	ЗМ 2. Проведення комплексної оцінки основних газонних трав.	4	
6	ЗМ 3. Підбір травосумішей для газонів різного функціонального призначення та коректування норм посіву.	4	
7	ЗМ 3. Ознайомлення з технологічним процесом створення, догляду та режиму експлуатації газонів спеціального призначення (футбольне поле) на міському стадіоні м. Умань.	2	2
8	ЗМ 3. Визначення біологічної і технічної якості дернового покриття газонів сільськогосподарського університету.	4	

1	2	3	
9	ЗМ 3. Складання календарного плану влаштування різних типів газонів методом посіву насіння. (<i>Drawing up a calendar plan for arranging different types of lawns by seed sowing method.</i>)	4	2
10	ЗМ 4. Аналіз забур'яненості газонів та визначення мір боротьби з ними.	4	
Всього		34	6

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Визначення різних типів газонів згідно їх класифікації.	10	5
2	Складання календарного плану влаштування різних типів газонів методом укладки дерни.	10	10
3	Складання календарного плану влаштування злакового газону методом посіву	15	20
4	Розробка технологічної карти косіння різних типів газонів.	10	20
5	Складання календарного плану утримання газону.	10	10
6	Розробка технологічної карти утримання різних типів газонів.	10	15
7	Розробка проекту реконструкції різних типів газонів.	10	15
8	Розрахунок і складання агротехнічної карти на роботи постворенню газонної дернини.	3	23
9	Розрахунок і складання агротехнічної карти на роботи по догляду за газонною дерниною.	2	18
Разом		80	136

7. Курсова робота

Основним завданням курсового проекту є закріплення студентами теоретичних знань та набуття практичних навиків при створенні та догляді за газонним покривом різних типів.

Підготовка курсового проекту з дисципліни «Лукивництво та газони» допоможе майбутнім фахівцям покращити свої знання і професійно застосовувати агротехнічні прийоми створення і догляду за газонами різного призначення при озелененні населених пунктів.

Тематика курсового проекту з дисципліни «Лукивництво та газони» наближена, може змінюватися залежно від агрокліматичної зони, ґрунтово-кліматичних умов тощо.

Порядок та строки виконання, задачі, перевірки та захисту курсового проекту встановлюється деканатом. Студенти керуються розробленими методичними вказівками, які наведені у розділі 11 «Методичне забезпечення» робочої програми.

Орієнтовні теми курсового проекту:

1. Проекті пропозиції влаштування і утримання спортивного газону площею 0,15 га в умовах Лісостепової зони України методом посіву газонних трав.

2. Проекті пропозиції влаштування та утримання звичайного садового газону площею 0,23 га в умовах степу України методом гідропосіву.

3. Проекті пропозиції влаштування та утримання мавританського газону площею 0,10 га в умовах Лісостепової зони України з вегетативних частин рослин.

4. Проекті пропозиції влаштування та утримання лугового газону площею 0,35 га в умовах Правобережного Лісостепу України методом розкладки дернини.

5. Проекті пропозиції влаштування та утримання спортивного газону площею 0,45 га в умовах м. Золотоноша методом розкладання дернини.

6. Проектні пропозиції влаштування та утримання звичайного садового газону площею 0,25 га в умовах нестійкого зволоження методом посіву насіння.

7. Проектні пропозиції влаштування та утримання партерного газону площею 0,45 га в умовах перезволоження методом розкладання дернини у Степовій зоні України.

8. Проектні пропозиції влаштування та утримання комбінованого газону площею 0,26 га в умовах Полісся України.

9. Проектні пропозиції влаштування та утримання звичайного садового газону площею 0,30 га в умовах Полісся України методом розкладання дернини.

10. Проектні пропозиції влаштування та утримання лугового газону площею 0,58 га в умовах Лісостепу України з вегетативних частин рослин.

Курсовий проект студенти реєструють на кафедрі. Захищають перед комісією з двох-трьох осіб, за обов'язкової присутності ведучого викладача. За результатами захисту курсовий проект оцінюється за національною шкалою та за шкалою ECTS.

8. Методи навчання

Методи навчання передбачають лекції з використанням презентацій, практичні заняття з використанням певного наочного матеріалу (гербарних зразків, методичних матеріалів, таблиць, наукової літератури тощо); проведення практичних занять у бібліотеці (при вивченні наукової літератури).

9. Методи контролю

Методи контролю: поточне тестування та усне опитування студентів, самостійні роботи (у вигляді реферату, презентації, описової роботи, індивідуального завдання), підсумкові екзаменаційні питання.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Навчальна дисципліна передбачає іспит – як форму контролю знань студентів. Нижче описано критерії та шкала оцінювання знань і умінь студентів, розподіл балів, що присвоюються студентами за різні види робіт (для екзамену – 70 балів протягом семестру, 30 – за підсумковою атестацією (іспит).

Шкала оцінювання навчальної діяльності студентів з дисципліни «Лукивництво та газони»

Усне опитування, поточне тестування та самостійна робота						Конспект лекцій	Самостійна робота	Підсумковий контроль (іспит)	Сума
Модуль 1		Тест	Модуль 2		Тест				
ЗМ1*	ЗМ2		ЗМ3	ЗМ4					
T1** T2	T3 T4 T5		T6 T7	T8 T9					
10	15	5	10	10	5	5	10	30	100

Примітка: * – змістовий модуль; ** – теми змістовних модулів.

Шкала оцінювання виконання курсового проекту

№з.п.	Вид роботи	Кількість балів
Пояснювальна записка		
1	Вступ	10
2	Дослідження стану газонного покриття	20
3	Комплексний аналіз і оцінка стану газонного покриття	10
4	Пропозиції відновлення (ремонт, створення) газону	20
5	Стадійність робіт по догляду за газонним покриттям	5
6	Висновки	2,5
7	Список використаних джерел	2,5
9	Захист роботи	30
Всього		100

Загальна шкала оцінювання навчальної діяльності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, РГР, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Конспекти лекцій, методичні розробки до проведення практичних занять, навчальні посібники, нормативні документи, ілюстративні матеріали, бібліотечні каталоги, електронний ресурс тощо.

1. Колісніченко О.В., Бут А.А., Методичні рекомендації для проведення лабораторних робіт з дисципліни «Луківництво та газони». К. : УНУС. 2014 – 22 с.

2. Пушка І.М. Методичні рекомендації для написання курсового проекту з дисципліни «Луківництво та газони». Умань : УНУС., 2017 – 15 с.

3. Пушка І.М. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Луківництво та газони». Умань : УНУС. , 2017– 30 с.

4. Пушка І.М. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи з дисципліни «Луківництво та газони». Умань : УНУС., 2018 – 12 с.

5. Пушка І.М. Луківництво та газони. Навч. посібник для студентів факультету лісового і садово-паркового господарства денної форми навчання. Умань. : УНУС. 2018 р.– 87 с.

12. Навчальна практика

Після вивчення дисципліни «Луківництво та газони» студент повинен вміти визначати морфологічний склад травостою за морфологічними ознаками рослин, встановлювати тип газону згідно прийнятих класифікацій, знати технологічні особливості створення злакових та незлакових лучних та газонних біогеоценозів методом посіву насіння газонних трав та іншими методами. Розробляти технологічні карти та календарні плани створення та догляду за газонами різних типів та класифікаційних груп.

Мета навчальної практики з дисципліни «Луківництво та газони» – закріплення теоретичних знань та набуття практичних навиків із створення газонного покриття різного функціонального призначення.

Пройдені етапи робіт із практики оформляються у формі звіту з подальшим його захистом.

Зміст і обсяг навчальної практики

№п/п	Вид роботи	Кількість годин
1.	Проведення інструктажу з техніки безпеки при проходженні практики з «Луківництва та газонів» Ознайомлення із завданнями практики та правилами оформлення звіту.	2
2.	Визначення типів газонного покриття згідно класифікації.	4
3.	Створення звичайного газону методом посіву газонних трав. Визначення складу газонної травосуміші.	6
4.	Створення газону з дерноутворюючих рослин та визначення його морфологічного складу.	6
5.	Визначення основних рудеральної рослинності на створених газонах та розробка заходів боротьби з нею	6
6.	Розробка технологічної карти створення та догляду за газонним покриттям. Оформлення та захист звіту.	6
Разом		30

13. Рекомендована література

Основна

1. Марутяк С.Б. Особливості формування газонів в умовах Львівщини : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.03.01 – "Лісові культури та фітомеліорація"; УкрДЛТУ. – Львів, 2002. – 17 с.
2. Марутяк С.Б. Формування газонів у зонах інтенсивного антропогенного навантаження / Науковий вісник УкрДЛТУ : зб. наук.-техн. праць. – Сер. : Проблеми урбоекології та фітомеліорації. – Львів : Вид-во УкрДЛТУ. – 2003. – Вип. 13.5. – С. 326–331.
3. Мележик О.В. Структура та динаміка рослинних угруповань дернових покриттів м. Києва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук: спец. 03.00.05 – "Ботаніка"; Київ. НУ ім. Т. Шевченка. –: К., 2006. – 21 с.
4. Рахметов Д. Б. Біолого-морфологічні особливості інтродукованих газонних трав в умовах Національного ботанічного саду ім. М. М. Гришка НАН України / Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія : Біологія. – 2014. – Вип. 20. – С. 61–68.
5. Чоха О. В. Газонні покриття м. Києва. – К. : Фітосоціоцентр, 2005. – 288с.
6. Ткаченко Т. М. Адаптаційний потенціал фітоценозу енергозберігаючих зелених покривель / Т. М. Ткаченко // Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України. – 2015. – №19. – С. 27–32.
7. Шкура О. В. Аналіз генофонду газонних трав та відбір перспективних видів за показниками продуктивності і декоративності / О. В. Шкура, Д. Б. Рахметов // Інтродукція рослин. – 2011. – №2. – С. 79–85.
8. Кузнецова О. В. Фітоценотичні особливості газонів та травостоїв газонного типу урбанізованих екосистем (на прикладі міста Дніпропетровськ) :

дис. канд. біол. наук : 03.00.16 / Кузнецова Ольга Всеволодівна – Дніпропетровськ, 2016. – 243 с.

Додаткова

1. Будівельна екологія [Електронний ресурс] // Вплив урбанізації на навколишнє середовище. – Режим доступу : <http://budmayster.pp.ua>
2. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні у 2014 році. – К. : Держветфітослужба України, 2014.
3. Каталог рослин Ботанічного саду Національного лісотехнічного університету України: Довідник / за ред. П.Р. Третяка. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2006. – 60 с.
4. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць : підручник. – Львів : Вид-во "Світ", 2005. – 456 с.
5. Кучерявий В.П. Урбоекологія : підручник. – Львів : Вид-во "Світ", 2001. – 443 с.
6. Кучерявий В.П. Фітомеліоративна ефективність рослинного покриву м. Львова / Науковий вісник УкрДЛТУ : зб. наук.-техн. праць. – Львів : Вид-во УкрДЛТУ. – 1999. – Вип. 9.11. – С. 26-30.
7. Лаптев О. О. Екологія рослин з основами біогеоценології. К. : Фітосоціоцентр, 2001. – 144 с. Лаптев О.О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення. К. : Вид-во "Фітосоціоцентр", 2001. – 128 с.
8. Сердюк М. А. Нові сорти низових злакових трав для озеленення / Збірник наукових праць Національного наукового центру «Інститут землеробства УААН». – 2008. – Вип. 2. – С. 110–120.
9. International Code of Nomenclature for algae, fungi and plants, (Melbourne Code) [Electronic Resource] / [J. McNeill, N. J. Turland, F. R. Barrie et al.]. – Mode of access: <http://www.iapt-taxon.org/nomen/main.php?page=title>. – Title from the screen.
10. Mosyakin S. L. Vascular Plants of Ukraine. A Nomenclatural Checklist / S. L. Mosyakin, M. M. Fedoronchuk – Kiev : NAN of Ukraine, 1999. – 346 p.

14. Інформаційні ресурси

1. Довідник з газонознавства URL: <http://gazon.net.ua/vse-o-gazone.html>
2. Каталог декоративних рослин URL: <http://www.flora-life.ru/gazon.html>
3. курс на платформі moodle: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1252>

15. зміни у робочій програмі на 2022-2023 навчальний рік

1. Змінено теми деяких практичних та лекційних занять.
2. Оновлено список основної та допоміжної літератури.
3. Оновлено список інформаційних ресурсів.